THET OERA LINDA BOK.

H. W. M. J. KITS NIEUWENKAMP.

„MUNDUS VULT DECIPI, ERGO DECIPIATUR".

Vooraf dient gezegd, dat dit opstel geen nieuwe gezichtspunten brengt in de groote mystificatie van het O. L. B.-probleem, doch dat ik voor het oogenblik e.e.a. slechts deze quaestie wil memoreeren, aangezien dit reeds meerdere malen gewraakte boek den laatsten tijd, o.m. door de onderzoekingen van den bekenden Duitschen professor Wirth, wederom in het middelpunt der belangstelling staat.

Het mag als bekend worden verondersteld, dat zoowel Dr. M. de Jong Hzn., priv. doc. aan de Universiteit te Amsterdam, in zijn bij den uitgever-drukker A. J. Osinga te Bolsward verschenen werk: „Het geheim van het Oera-Linda-Boek" en vervolgens J. J. Hof laatstelijk in zijn brochure: „Verwijs en het Oera-Linda-Boek", uitgegeven door R. van der Velde, Nieuwestad, Leeuwarden uitvoerig gedocumenteerd betoogd, deze, ik zou haast zeggen, geniale mystificatie hebben bewezen.

Het komt niet vaak voor zooals nu, dat de buitenstaander (leek) een aardiger indruk heeft kunnen krijgen van de zorg waarmee de echtheid van een vondst op historisch gebied wordt onderzocht en wel doordat de voor- en tegenstanders zich hoofdzakelijk in de publieke pers geuit hebben, bij de quaestie van dit boek.

Het was in het jaar 1870, dat Dr. Eelco Verwijs op een vergadering van het Friesch Genootschap een stuk ter tafel bracht, dat volgens zijn zeggen een fragment afschrift zou zijn van een manuscript, waarvan hem het bestaan was medegedeeld, volgens zijn zeggen, door den eigenaar van bedoeld manuscript, C. Over de Linden, mr. scheepstimmerman aan de marinewerf, destijds te Den Helder. Het h.s. was zoo het heette slecht te ontcijferen en van oud-Friesche oorsprong, van ouder op ouder in de familie Over de Linden vererfd.

Het onderzoek werd door het genootschap opgedragen aan Dr. Joh. Winkler, die te zamen met de taalkundigen J. van Loon en G. Colmjon er niet invloog en verklaarde, dat het valsch was. Het geval geraakte in den doofpot, totdat een der genootschapsleden Dr. J. G. Ottema korten tijd daarna uitkwam met de uitgave in Latijnschen druk, met Hollandsche vertaling plus inleiding, waarbij hij tevens verklaarde hier met één van de oudste documenten der Germaansche beschaving te doen te hebben, onthullingen over een tijdvak van méér dan 2000 jaar v. Chr.!!

Wanneer men nu weet, dat het oudste overgeleverde Friesch terug gaat op de oudst bekende rechtsbronnen uit de 14e eeuw, dan moest men hier wel met een buitengemeen belangrijk document te doen hebben.

Het m.s. zou begonnen zijn door *Liko Oera Linda* (= Over de Linden) in 803, terwijl het overgeschreven en voortgezet is door *Hiddo Oera Linda* in 1256:

> „nei atland sunken is that thrja thusond fjuwer hundred and njugon and fjuwertigoste jer, that is nei kersten reknong that tuelf-hundred sex and fiftigoste jer."

Hierbij werd dus maar eventjes onthuld, dat de ondergang van Atlantis heeft plaats gehad in 3449—1256 = 2193 jaar v. Chr., daarbij wordt tevens beweerd, dat het in de Noordzee gelegen was!

Verder wordt verklaard, dat de Friezen omstreeks 1600 v. Chr. drukke handelsbetrekkingen onderhielden met de Phoeniciërs, die zij „Kadhemar" = kustbewoners noemden. In dien zelfden tijd heeft Kadmus geleefd, aan wien de Grieken hun lettertypen te danken zouden hebben. Welnu, aangezien het alphabet van het O.L.B. veel van het Grieksche weg heeft, poneerde Dr. Ottema de stelling dat „Kadmus" Phoeniciër beteekent, en deze zijn schrift van...... de Friezen geleerd zou hebben. Voorts „bevestigde" het verhaal diverse gevallen die, van alle historieschrijvers slechts Strabo terloops vermeldt. Er is echter meer en wel geeft het verhaal tal van aanvullende gegevens

die in het gareel van de algemeene geschiedenis al heel welkom waren. O.a. vindt men er in, het verslag van een voorhistorische zeereis, in 1551 v. Chr. van leden van de stam der Friezen naar Indië door een zeeëngte tusschen de Middellandsche en de Roode Zee. Strabo vermeldt daar inderdaad het bestaan van, doch was die engte toen reeds aan het verzanden. Reeds in 1564 v. Chr. was Mozes met de zijnen de Roode Zee door getrokken en denkelijk juist dáár meent Ottema, bij eb! Daarna verdween deze zeeëngte. Ziehier de reden waarom men later het Suezkanaal heeft moeten graven... En inderdaad het geologisch onderzoek heeft uitgewezen in 1856, dat daar eens zee was. Volgens het O.L.B. is Friso in 303 v. Chr. uit Indië met de terugkeerende vloot van Alexander de Groote over deze landengte gekomen met behulp van kameelen, die de schepen er over droegen, evenals Cleopatra zulks na den slag bij Actium heeft trachten na te volgen!

Meerdere geestige voorstellingen van dien aard bevat het boek, bijv. is al wel heel sterk in het oog loopend de phantasie over de Zwitsersche paaldorpen in dit in 1867 „ontdekte" werk, nadat in 1853 resten van paalwoningen waren gevonden en in 1867 de eerste meer uitvoerige publicaties daarover verschenen!

Tegen de echtheid van deze mystificatie pleiten voorts: de geheel moderne zinsbouw en bijv. termen als: „skelta bi ther nacht" (= schout bij nacht in 300 v. Chr.!), daarbij het nauwkeurig opgeven van data en bronnen waaruit e.e.a. is ontleend en is evenzeer verdacht een Godsbegrip verschillend aan elke andere mythologie. Méér dan grappig doen ook aan de woordafleidingen in het 13e en 14e eeuwsche Middelnederlandsch, te weten:

Medemblik = Medea's blik; Minerva = de min Erva van Domburg; Neptunus = Neef Teunis; Minos van Kreta = den Fries Minno van het eiland der kreten; 't Joelfeest = ons St. Nicolaasfeest: de speculaaspoppen „vrijster" en „vrijer" afgeleid van Frya, de banketletters een gedachtenis aan Frya's van het Zonnerad gevormd letterschrift.

Wanneer men dan vervolgens weet, dat Verwijs in 1857 promoveerde op een proefschrift over de „Wapene Martijn" met daarachter afgedrukte stellingen, waarbij hij zich in de vierde van die stellingen plaatst tegenover den Duitschen geleerde Montanus de schrijver van: „Die Deutschen Volksfeste" komt e.e.a. wel in een schril daglicht te staan.

Hof heeft in 1923 het O.L.B. aangeduid: „als een caricatureel geschrift naar taal en inhoud beide. Dat houdt dus in, gaat Hof voort, dat ik de taal voor caricatuur oud-Friesch, de kroniek voor een caricatuurkroniek (in 1923) aanmerkte, en de veelvuldige wonderbaarlijke afleidingen voor caricatuur-etymologie. Voorts heb ik wel degelijk doen uitkomen, al zeide ik het niet met zooveel woorden, dat Verwijs d.m.v. het O.L.B. den draak heeft willen steken met sommige zijner tijdgenooten, wegens hun minderwaardigheid in wetenschappelijk opzicht."

Het was in de vorige eeuw voor niets staande Frisiomanie welke Verwijs wilde parodieeren en hekelen tegelijk, in het, voor zoo'n belangrijk deel, van hem afkomstige geschrift.

De eerste bestrijding van de echtheid werd geleverd door den bibliothecaris van de Prov. Bibl. en opvolger van Dr. Eelco Verwijs met name G. Colmjon te Leeuwarden, die afging op de fabricage van het papier van het h.s., zijnde linnenpapier, waarom het boek niet ouder kon zijn dan 1300. Ten tweede, naar aanleiding van bepaalde woordvormingen kon het onmogelijk ouder zijn dan 1500; ten derde door het voorkomen van een aantal Fransche woorden: niet vóór 1700; ten vierde door het noemen van een veeziekte: na 1833 en ten vijfde kon hij afleiden uit de paaldorp-gegevens, dat het geschrift ná 1853 moest zijn ontstaan! Daarbij zouden er nog fouten in voorkomen die een Fries, volgens zijn zeggen, nimmer zou hebben gemaakt, waaruit hij meende te mogen afleiden, dat de schrijver onmogelijk een Fries geweest kon zijn. (Leeuwarder Courant 12 Sept. 1871).

Dr. Leendertz gaf in 1875 zijn meening ten beste, dat de vervaardiger van het O.L.B. slecht op de hoogte was, zoowel met het Nieuwfriesch als met het Oudfriesch en

het bewuste document, niet vóór 1853 geschreven kon zijn. Na hem verklaarden verscheidene anderen hetzelfde.

Ten overvloede verklaarden twee deskundigen in 1876 in „De Ned. Spectator", dat het papier van het h.s. van na 1850 moest dateeren, afkomstig van een papierfabriek te Maastricht! Dr. Ottema daarentegen heeft zich tegen dat argument uitvoerig en met veel vernuft verzet.

„De Vrije Fries" publiceerde in 1917 de nagelaten papieren van Dr. Joh. Winkler met zijn meening, dat de bekende geestige predkiant Haverschmidt, ± 1870 met standplaats Den Helder, van Friesche familie, een boek had willen samenstellen vol fabels, onder invloed van het boek van Volnay „Les Ruïnes". Hij had zoo ook willen aantoonen, dat de Bijbel een verdichtsel kon zijn. C. Over de Linden voelde er veel voor daar toe mede te werken en bood hem zijn diensten aan. De spotvogel Dr. Verwijs, wilde ook graag meedoen en verzekerde zich van het taalkundige gedeelte mede met het doel om een lid van het Friesch Genootschap er in te doen vliegen. Dit laatste mislukte echter, zooals men weet. Dit volgens Dr. Winkler.

Daarop kwam Dr. de Jong in 1925 in „De Groene" met de opmerking, dat mogelijk Verwijs de man was die de fouten beging die geen Fries ooit zou begaan, want die fouten gaven aanwijzing, dat hier een West-Fries aan het werk was geweest en Verwijs' moeder kwam uit Hoorn. Vervolgens droeg Dr. Wumkes in „It Heitelân" nieuw materiaal bij, dat in die richting wijst, waarbij tevens Mr. P. J. Troelstra kan worden aangehaald, die mét de amanuensis aan de Prov. Bibliotheek in die jaren den waarschijnlijken scribent aangeven.

En nu, tegenover deze allen staat thans Prof. Dr. Herman Wirth met zijn laatste werk, „als Joel-geschenk voor zijn Germaansche Volk": „Die Ura Linda Chronik", deze Nederlandsche, en volgens Wirth oudste overlevering uit een der Hoogtijden der (Ario) Germaansche Cultuur, waarvan in een der eerst komende afleveringen van „Integraal Leven" („Irmon", bladen voor Arisch-Germaansche Wijsheid, Orgaan van het Nederlandsch Ario-Germaansch Genootschap) de bespreking met belangstelling zal worden tegemoet gezien. Het zou inderdaad een blamage voor het Ario-Germaansch Genootschap zijn, wanneer ook daar beweerd werd, dat het O.L.B. h.s. *echt* was. Ik vrees echter het ergste, want bereids wordt het werk in de boekenlijst toegevoegd aan de 12e afl. van „Integraal Leven", 5e jaarg. 1933 *aanbevolen*, er staat nml., dat het is *„Het oudste document der Germaansche geschiedenis. Een geschrift in Friesland gevonden."* (300 Blz. met 300 afb.; in linnen geb. *f* 5,80, „Swanheim", Goyersgracht Z. 33, Laren, N.-H.) Men kan zich alsdan met recht afvragen hoe of het wel met die „Arisch-Germaansche *„w ij s h e i d"* gesteld is, te meer daar zich bereids enkele *Duitsche* Professoren tegen het tiental stellingen van Wirth verklaard hebben, gelukkig!

Niet voor niets werd dan ook bovenstaand motto gekozen...... Voor jaren terug reeds heeft Prof. Wirth uit Marburg als zijn meening te kennen gegeven, dat het Oera Linda Boek het grootste cultuur-historische document van de Germanen is en houdt hij dat ook nu staande in zake de kern er van. Hij denkt nu e.e.a. te baseeren op de bewering, dat het O.L.B. een aantal mededeelingen bevat, die omstreeks den „vermeenden" tijd van ontstaan (± 1850) nog totaal onbekend waren.

De Jong en Hof kwamen echter dermate gedocumenteerd uit, dat het bijkans onbegrijpelijk is, dat het boek van Prof. Wirth is verschenen. Lanceert dus het Ario-Germaansch Genootschap een recensie, hetzij in positieven zin, hetzij in negatieven zin, dan kan daar, naar aanleiding van het voorgaande al heel weinig meer aan worden toegevoegd en kunnen we gevoegelijk met bovenstaande mededeelingen volstaan, ten doel hebbende, voor zoover noodig, ook de lezers van „Eigen Volk" een blik te gunnen in de vóórgeschiedenis van het O.L.B.

Binnen kort hoop ik in aansluiting met dit opstel een kleine bijdrage te geven over enkele beschouwingen aangaande het familiewapen van het geslacht *Over de Linden*, gezien in verband met het familiekroniek en eindigen we dit artikel met:
„Du sublime au ridicule il n'y a qu' un pas."

Doorn.